

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22333 - Ciutadania i Societat del Benestar
Grup	Grup 1, 1S, GEDS
Guia docent	G
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	22333 - Ciutadania i Societat del Benestar
Crèdits	1,8 de presencials (45 hores) 4,2 de no presencials (105 hores) 6 de totals (150 hores).
Grup	Grup 1, 1S, GEDS (Campus Extens)
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Castellà

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Maria Antònia Carbonero Gamundi macarbonero@uib.es	18:00	19:00	Dimecres	01/02/2017	28/06/2017	número 4 de l'edifici Beatriu de Pinós
Maria Gómez Garrido maria.gomez@uib.es	11:30	13:30	Dimecres	13/09/2016	30/06/2017	BG07 Ramon Llull

Contextualització

La matèria en la qual s'inclou l'assignatura, titulada Fonaments socioculturals de l'Educació social, està composta per un grup de 6 assignatures. Aquesta és una de les assignatures que s'ofereixen com a optatives de la carrera d'educació social. L'objectiu principal de l'assignatura és el d'aprofundir en un concepte cabdal en la nostra societat, com és el de ciutadania, i en el que ha estat la construcció d'una ciutadania social a través dels Estats del Benestar. Aquesta assignatura té com objectiu analitzar els principals reptes que el concepte de ciutadania planteja en contextos de diversitat. En la primera part, introduïrem les diferents aproximacions teòriques al concepte així com també una perspectiva històrica, sociològica i comparada que permeti entendre la seva especificitat en relació a determinats contextos polítics, socials i culturals. Construïda aquesta base tractarem dilemes contemporanis sobre ciutadania, identitat i drets que inevitablement travessen també la professió de l'educació social.

L'assignatura de Ciutadania i Estat del Benestar pertany a la modalitat d'estudis presencials, però per al seu seguiment part de la feina s'ha de desenvolupar a Campus Extens i per tant el conjunt de l'activitat docent comptarà amb una aula virtual.

Requisits

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22333 - Ciutadania i Societat del Benestar
Grup	Grup 1, IS, GEDS
Guia docent	G
Idioma	Català

No hi ha prerequisits per a la realització d'aquesta assignatura

Competències

Les capacitats que s'han d'assolir al acabar el quadrimestre són:

Específiques

- * CE1- Comprensió dels processos, institucions i idees que s'han donat històricament i que han configurat els models actuals d'intervenció socioeducativa..
- * CE2- Conèixer les polítiques de benestar social i la legislació que sostenen els processos d'intervenció socioeducativa..

Genèriques

- * CT1 - Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- * CT2 - Capacitat d'organització i planificació.
- * CT5 - Capacitat de gestió de la informació..
- * CT7 - Capacitat crítica i autocrítica..

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

L'assignatura es divideix en dos grans blocs i vuit temes

Continguts temàtics

BLOC I Ciutadania. BLOC I Ciutadania

Ciutadania. 1.- Concepte de ciutadania: breu recorregut històric.

Ciutadania. 2.- Diverses interpretacions: conservadorisme, liberalisme, republicanisme, socialisme, feminisme.

Ciutadania. 3.- Els distints tipus de drets: drets civils, polítics i socials. Noves generacions de drets: drets sexuals, drets ecològics.

Ciutadania. 4.- Ciutadania i el comú.

Ciutadania. 5.- Anotacions sobre la ciutadania des dels estudis poscoloniais.

Bloc II Estat del Benestar. Bloc II Estat del Benestar

Estat del Benestar. 6.- Els diversos règims del benestar construïts a partir de la Segona Guerra Mundial: anglosaxó, continental, nòrdic i mediterrani.

Estat del Benestar. 7.- Ciutadania, globalització i crisis de l'Estat del benestar.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22333 - Ciutadania i Societat del Benestar
Grup	Grup 1, IS, GEDS
Guia docent	G
Idioma	Català

Metodologia docent

El plantejament metodològic de l'assignatura parteix de centrar l'activitat del procés en l'aprenentatge de l'alumne. Per tal de permetre l'assoliment d'aquest principi, l'estudiant haurà de ser actiu i autònom en tot el procés, essent la funció del docent ajudar-lo en la construcció del seu coneixement.

En aquest sentit es poden diferenciar diverses metodologies de treball

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Introducció dels continguts	Grup gran (G)	Comptant amb la participació de l'alumnat, es tractaran els coneixements fonamentals de l'assignatura a través d'exposicions orals per part de la professora. Es valorarà positivament la qualitat de la intervenció i participació activa a la classe. Material de suport: bibliografia, documentals i material de suport a campus extens	28
Seminaris i tallers	Seminaris amb experts/activistes/professionals	Grup mitjà (M)	Durant el curs es plantejarà l'assistència a seminaris o xerrades impartides per persones amb experiència en els temes tractats en el curs.	4
Classes pràctiques	Seminaris i Tallers	Grup gran (G)	Es complementaran els continguts de classe a través de dinàmiques, debats, discussions de lectures i comentaris. A través d'aquesta activitat es plantejarà el projecte de recerca que s'ha de presentar a final de quadrimestre.	13

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Estudi i treball autònom	L'objectiu és la consolidació per part de l'alumnat dels coneixements pràctics i teòrics de l'assignatura. Després del debat de cada tema, hi haurà una activitat de reflexió per cada alumne que s'entregarà per campus extens i que formarà part de la carpeta d'aprenentatge de l'alumne.	80
Estudi i treball autònom en grup	Projecte de recerca	Amb metodologia grupal, s'ha de dur a terme un projecte d'investigació sobre un moviment social o projecte col·lectiu que hagi incidit en l'extensió o aprofundiment de la ciutadania. S'avaluarà per separat el treball escrit i la presentació oral del mateix.	25

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22333 - Ciutadania i Societat del Benestar
Grup	Grup 1, IS, GEDS
Guia docent	G
Idioma	Català

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació es realitzarà segons criteris d'avaluació continuada.

L'avaluació es concreta a partir de les activitats que es concreten a continuació:

Introducció dels continguts

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Comptant amb la participació de l'alumnat, es tractaran els coneixements fonamentals de l'assignatura a través d'exposicions orals per part de la professora. Es valorarà positivament la qualitat de la intervenció i participació activa a la classe. Material de suport: bibliografia, documentals i material de suport a campus extens
Criteris d'avaluació	Assistència a les classes, escolta activa, interès en la participació, adequació de les preguntes i dels comentaris i aportació d'idees

Percentatge de la qualificació final: 5%

Seminaris amb experts/activistes/professionals

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (no recuperable)
Descripció	Durant el curs es plantejarà l'assistència a seminaris o xerrades impartides per persones amb experiència en els temes tractats en el curs.
Criteris d'avaluació	Capacitat d'anàlisi i relació de les qüestions plantejades en els seminaris amb els continguts de l'assignatura. Reflexió ètica i política connectada amb la pròpia experiència vital

Percentatge de la qualificació final: 10%

Seminaris i Tallers

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (no recuperable)
Descripció	Es complementaran els continguts de classe a través de dinàmiques, debats, discussions de lectures i comentaris. A través d'aquesta activitat es plantejarà el projecte de recerca que s'ha de presentar a final de quadrimestre.
Criteris d'avaluació	Assistència a les classes pràctiques, escolta activa, interès en la participació, adequació de les preguntes i dels comentaris i aportació d'idees.

Percentatge de la qualificació final: 15%

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22333 - Ciutadania i Societat del Benestar
Grup	Grup 1, IS, GEDS
Guia docent	G
Idioma	Català

Estudi i treball autònom

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (recuperable)
Descripció	L'objectiu és la consolidació per part de l'alumnat del coneixements pràctics i teòrics de l'assignatura. Després del debat de cada tema, hi haurà una activitat de reflexió per cada alumne que s'entregarà per campus extens i que formarà part de la carpeta d'aprenentatge de l'alumne.
Criteris d'avaluació	Els alumnes construiran una carpeta d'aprenentatge durant el curs. En aquesta carpeta, que estarà a l'aula virtual hi haurà les activitats que es duran a terme després del debat de cada tema.

Percentatge de la qualificació final: 35%

Projecte de recerca

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	Amb metodologia grupal, s'ha de dur a terme un projecte d'investigació sobre un moviment social o projecte col·lectiu que hagi incidit en l'extensió o aprofundiment de la ciutadania. S'avaluarà per separat el treball escrit i la presentació oral del mateix.
Criteris d'avaluació	El projecte d'investigació és un exercici de recerca sobre un moviment social actual a través del qual intentem integrar qüestions centrals de la assignatura. Quan sigui possible inclourà treball de camp amb els participants d'aquest moviment social. Entregar dins el termini establert i obtenir una qualificació mínima de 5.

Percentatge de la qualificació final: 35%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

La bibliografia que es presenta constitueix l'eix bàsic de l'assignatura. La bibliografia bàsica permetrà a l'alumne revisar els aspectes bàsics de l'assignatura. Al marge del que s'indiqui és considerarà bibliografia bàsica tota la que s'indiqui i es posi a disposició de l'alumnat.

Bibliografia bàsica

- Butler, J. and Scott, J. (1992). *Feminist Theorize the Political*. New York: Routledge.
Egin y Turner (2002). *Handbook of Citizenship Studies*. London: Sage.
Marshall, T.H. (1998). *Ciudadanía y clase social*. Versión de Pepa Linares. Madrid: Alianza.
Moreno, L. (2013). *La Europa asocial. ¿Caminamos hacia un individualismo posesivo?* Barcelona: Península.

Bibliografia complementària

- Alonso, LE. (2007) *La crisis de la ciudadanía laboral*. Barcelona: Anthropos.
Bloemraad, I. A. Korteweg, i G. Yurdakul (2008) "Citizenship and Immigration: Multiculturalism, Assimilation, and Challenges to the Nation-State", *Annual Review of Sociology*, 34: 153-79.
Butler, J. y Spivak, G. C. (2009) *¿Quién le canta al Estado-nación? Lenguaje, política, pertenencia*. Buenos Aires: Paidós.
Borja, J.; Dourthe, G. i Peugeot, V. (2001). *La ciudadanía europea*. Barcelona: Península.
Brubaker, R. (1992). *Citizenship and Nationhood in France and Germany*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
Brubaker, R. (2004) *Ethnicity without Groups*. New York: Harvard University Press.
Castel, R. (1997). *La metamorfosis de la cuestión social. Una crónica del asalariado*. Barcelona: Paidós.
Castiñeira, A. (ed.) (1995). *Comunitat i nació*. Barcelona: Proa.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22333 - Ciutadania i Societat del Benestar
Grup	Grup 1, IS, GEDS
Guia docent	G
Idioma	Català

- Dobson, A. and Bell, D. (2006). *Environmental Citizenship*. Cambridge, MA: Massachusetts Institute of Technology.
- Domènech Sampere, X. (2014). *Hegemonías: Crisis, movimientos de resistencia y procesos políticos (2010 – 2013)*. Madrid: Akal.
- Esping-Andersen, G. (2010). *Los tres grandes retos del Estado del Bienestar*. Barcelona: Ariel.
- Esping-Andersen, G. (2000). *Fundamentos sociales de las economías postindustriales*. Madrid: Ariel.
- Esping-Andersen, G. (2004). Política Social, "Prólogo". En T. Montagut. Madrid: Ariel, pp 7-14.
- Habermas, J. (2002). *La inclusión del otro. Estudios de teoría política*. Barcelona: Paidós.
- Kerbo, H. (2010). *Estratificación social y desigualdad*. Madrid: McGrawhill.
- Kymlicka, Will. (1996). *Ciudadanía multicultural. Una teoría liberal de los derechos de las minorías*. 1ª ed., 4ª imp.). Barcelona: Paidós.
- Kymlicka, W. (2003). *La política vernácula: nacionalismo, multiculturalismo y ciudadanía*. Barcelona: Paidós.
- Korpi, W. (1989). *The Democratic Class Struggle*. London: Routledge.
- Mezzadra, S. (2005). *Derecho de fuga: migraciones, ciudadanía y globalización*. Madrid: Traficantes de sueños.
- Monedero, J.C. (2011). *El gobierno de las palabras. Política para tiempos de confusión*. Madrid: FCE, 2ª edición.
- Montagut, T (2008). *Política Social, una introducción*. Madrid: Ariel.
- Naïr, S. (2010). *La Europa mestiza: inmigración, ciudadanía, codesarrollo*. Barcelona: Galaxia Gutenberg.
- Navarro López, V. (coor). (2004) *El estado de bienestar en España*. Madrid : Tecnos.
- Navarro López, V. (director) (2007). *La situación social en España II*. Madrid: Biblioteca Nueva.
- Parekh, B. (2005). *Repensando el multiculturalismo*. Madrid: Istmo.
- Pizzorno, A. (2007) "Lo straniero come metafora", en *Il velo della diversità. Studi su razionalità e riconoscimento*. Milano: Feltrinelli.
- Riutort, B. (coor) (2007) *Indagaciones sobre la ciudadanía*. Barcelona: Icaria.
- Rosanvallon, P. (1995). *La nueva cuestión social. Repensar el Estado providencia*. Buenos Aires: Manantial.
- Schnapper, D. (2003). *Què és la ciutadania? Els drets i els deures de la convivència cívica*. Barcelona: La Campana.
- Spivak, G.C. (1993). 'Can the subaltern speak?' en Williams y Chrisman (eds) *Colonial Discourse and Postcolonial Theory*. Hemel Hempstead: Harvester Wheatsheaf.
- Suarez Navaz, Moreno García y Maciá Pareja (2007). *Las luchas de los sin papeles y la extensión de la ciudadanía*. Madrid: Traficantes de sueños.
- Taylor, C. (2001). *Multiculturalismo y la política de reconocimiento*. México: FCE.
- Taylor, C. (2003) "Nacionalismo y modernidad", en Hall, J. (ed) *Estado y nación*. Madrid: Akal.
- VVAA. (2008). *Estudios postcoloniales: ensayos fundamentales*. Madrid: Traficantes de Sueños.
- Young, I.M., "Vida política y diferencia de grupo: una crítica del ideal de ciudadanía universal" en Castells, C. (Comp.), *Perspectivas feministas en teoría política*, Barcelona: Paidós, 1996, pp. 99-126.
- Zapata-Barrero, R. (2009). *Citizenship policies in the age of diversity. Europe at the crossroads*. Barcelona: CIDOB.
- Zapata-Barrero, R. (2001). *Ciudadanía, democracia y pluralismo cultural: hacia un nuevo contrato social*. Barcelona: Anthropos.

Altres recursos

www.ibestat.caib.es
www.ine.es
www.mtas.es

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	22333 - Ciutadania i Societat del Benestar
Grup	Grup 1, 1S, GEDS
Guia docent	G
Idioma	Català

[Al llarg del curs es faran referència a documentals amb els quals treballarem]

